

Rozvojový plán obce Vyšný Mirošov 2024 – 2030

*v rámci Národného projektu Rozvojové tímy I. podporeného Európskym sociálnym
fondom+*

Verzia 1.0

Národný projekt Rozvojové tímy I, kód ITMS: 401406DNC5

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu plus (ESF+) v rámci Programu Slovensko 2021-2027

<https://ec.europa.eu/european-social-fund-plus/sk>

Obsah

ZOZNAM TABULIEK	3
ZOZNAM SKRATIEK	4
ÚVOD	5
1 Charakteristika Obce	7
1.1 Prezentácia obce a jej základné údaje	7
1.2 História obce	8
1.3 Prírodné pomery	9
1.4 Kvalita životného prostredia	9
1.5 Ochrana ovzdušia	9
1.6 Odpadové hospodárstvo	10
1.7 Obyvateľstvo – demografická štruktúra (pohlavie, národnosť)	10
1.8 Služby	11
1.9 Zamestnanosť obyvateľov obce	11
2 Zapojenie verejnosti do prípravy RPO prostredníctvom KF a FS	13
2.1 Komunitné fórum	13
2.2 Fokusové skupiny	13
3 Analytická časť	16
3.1 Analýza súčasného stavu	16
3.2 SWOT analýzy	19
3.2.1 Bývanie a protirómsky rasizmus	19
3.2.2 Vzdelávanie a protirómsky rasizmus	21
3.2.3 Zamestnanie a protirómsky rasizmus	23
4 Strategická časť – vízia, ciele a priority	25
5 Programová časť – opatrenia a plánované projekty	27
5.1 Prierezové opatrenia	27
5.2 Plánované projekty na roky 2024 – 2030	27
6 Realizačná časť	29
6.1 Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie RPO	29
6.2 Finančný plán	30
7 Monitorovanie a hodnotenie	32
Záver	33
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	34
PRÍLOHY	35

ZOZNAM TABULIEK

Tabuľka 1: Prezentácia obce	7
Tabuľka 2: Základné údaje obce	7
Tabuľka 3: Štruktúra obyvateľ'stva podľa pohlavia, rok 2023	10
Tabuľka 4: Štruktúra národnosti obyvateľ'ov obce.....	10
Tabuľka 5: Zoznam členov fokusových skupín	15
Tabuľka 6: Oblasť bývanie k 2021	17
Tabuľka 7: Oblasť bývanie k 2023	17
Tabuľka 8: Oblasť zamestnanie k 2021	17
Tabuľka 9: Oblasť zamestnanie k 2023	18
Tabuľka 10: Oblasť vzdelávanie k 2021	18
Tabuľka 11: Oblasť vzdelávanie k 2023	18
Tabuľka 12: SWOT analýza - oblasť bývania a PRR	19
Tabuľka 13: SWOT analýza - oblasť vzdelávanie a PRR.....	22
Tabuľka 14: SWOT analýza - oblasť zamestnanie a PRR.....	24
Tabuľka 15: Vízie obce Vyšný Mirošov	25
Tabuľka 16: Prioritné oblasti a opatrenia	26
Tabuľka 17: Prioritné oblasti a prierezové opatrenia	27
Tabuľka 18: Plánované projekty na roky 2024 - 2030.....	28
Tabuľka 19: Finančný plán	31

ZOZNAM SKRATIEK

ARK 2019 - Atlas rómskych komún 2019 a jeho aktualizácie

EÚ - Európska únia

EŠ IF - Európskych štrukturálnych a investičných fondov

CT – Cestujúci tím

CVČ – Centrum voľného času

ČOV – Čistiareň odpadových vôd

DHZ – Dobrovoľný hasičský zbor

FS – Fokusová skupina

KC – Komunitné centrum

KF – Komunitné fórum

MRK - Marginalizované rómske komunity

MŠ - Materská škola

NP PVP - Národný projekt podpora vysporiadania právnych vzťahov k pozemkom v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komún

NP RT I. – Národný projekt Rozvojové tímy I.

OcÚ – Obecný úrad

OGA – Odborný garant aktivít

PO – Prioritná oblasť

PRO - Program rozvoja obce

PRR – Protirómsky rasizmus

PHRSR - Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja

RD – Rodinný dom

REGOB – Register obyvateľov

RK – Regionálny koordinátor

RPO – Rozvojový plán obce

RT – Rozvojový tím

SODB - Sčítanie obyvateľov, domov a bytov

SOŠ – Stredná odborná škola

Stratégia 2030 - Stratégia pre rovnosť, inklúziu a participáciu Rómov do roku 2030

SZČO – Samostatne zárobkovo činná osoba

TKO – Tuhý komunálny odpad

ÚPSVaR - Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny

ÚSVRK - Úrad splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity

VÚC – Vyšší územný celok

VPP – Verejnoprospešné práce

ZŠ - Základná škola

ZUŠ – Základná umelecká škola

ŽP – Životné prostredie

ÚVOD

Obec Vyšný Mirošov je otvorená všetkým výzvam a príležitostiam, ktoré prispievajú k rozvoju našej spoločnosti a skvalitneniu životnej úrovne našich občanov.

Obec aktívne pracuje na zlepšení všetkých oblastí života. Okrem zabezpečenia technickej a rozvoja občianskej vybavenosti je obec tiež zapojená do Národného projektu Rozvojové tímy I. (ďalej “NP RT I.”), a to s účinnosťou od 15. októbra 2023. Cieľom projektu je zabezpečiť vzájomnú previazanosť tzv. mäkkých projektov v oblasti vzdelávania, bývania, zamestnanosti a protirómskeho rasizmu s tzv. tvrdými projektmi zameranými na nevyhnutné infraštruktúre opatrenia a investície potrebné na zlepšenie životnej úrovne celej obce (napr. budovanie stokových sietí a intenzifikácia existujúcej čistiareň odpadových vôd (ďalej ČOV). K povinným členom Rozvojového tímu (ďalej RT), ktorí okrem kvalifikačných predpokladov musia spĺňať aj podmienku bezúhonnosti, patria: Rozvojový pracovník plánovania, Asistent centra rozvojových tímov, Sociálny pracovník, Rozvojový pracovník pre pracovné poradenstvo, Rozvojový pracovník pre mládež, Asistent mládeže, Rozvojový pracovník pre bývanie, Nenementorka a Nene.

RT sa podieľa na príprave a vyhotovení Rozvojového plánu obce (ďalej RPO), ktorý je komplexným a strategickým dokumentom identifikujúcim potreby obce, stanovuje ciele a stratégie na zlepšenie životných podmienok obyvateľov a rozvoj obce ako celku. Tvorbe tohto dokumentu predchádzalo mapovanie, z ktorého vzišli demografické údaje o počte obyvateľov, údaje v oblasti vzdelania, bývania a zamestnania v obci.

Program Rozvojového plánu obce Vyšný Mirošov je základným dokumentom, ktorý analyzuje stav a definuje základné problémy a potreby obce. Predstavuje víziu a stratégiu pre rozvoj obce v nasledujúcich rokoch. Cieľom je vytvoriť podmienky pre harmonický a trvalo udržateľný rozvoj, ktorý zohľadňuje potreby všetkých obyvateľov, zlepšiť kvalitu života obyvateľov, zachovať udržateľný ekonomický rast a jedinečné kultúrne a prírodné dedičstvo. Stanovenie reálnych krátkodobých a dlhodobých možností pre zabezpečenie udržateľného a všestranného hospodárskeho rozvoja a rastu životnej úrovne obyvateľom je založené na raste zamestnanosti. Prostredníctvom Rozvojového plánu obce ukážeme najvhodnejšie možnosti využitia miestneho, materiálneho, duchovného a ľudského potenciálu pre rozvoj podnikania s plánovanými investičnými projektmi a finančným plánom na ich zabezpečenie. Súčasťou rozvojového plánu obce je aj akčný plán v prílohe tohto dokumentu. Vytvorenie

podmienok pre budúce programové a rozvojové činnosti a ich najefektívnejšie využitie, aby sme zvýšili hospodársku, ekonomickú a životnú úroveň celej sídelnej komunity.

Tento rozvojový plán obce je navrhnutý s cieľom zlepšiť životné podmienky obyvateľov a posilniť spoločenstvo v obci prostredníctvom udržateľného rozvoja k riešeniu miestnych otázok. *(zdroj: spracovala Ing. Mgr. Zuzana Sabolová).*

1 Charakteristika Obce

Prostredníctvom tejto kapitoly sa venujeme charakteristike obci Vyšný Mirošov. Uvádzame základné údaje obce, kde sa zameriame na históriu obce, prírodné pomery, kvalitu životného prostredia, ochranu ovzdušia, odpadové hospodárstvo a subjekty sídliace v obci. Rozoberieme demografickú štruktúru obyvateľstva a ponúkané služby, ktoré sú v obci. Táto kapitola Vám ponúkne náhľad na obec Vyšný Mirošov.

1.1 Prezentácia obce a jej základné údaje

Tabuľka 1: Prezentácia obce

Názov:	RPO Vyšný Mirošov na obdobie 2024 – 2030
Územné vymedzenie:	obec Vyšný Mirošov
Územný plán obce:	Nie
Prvá písomná zmienka:	1567
Dátum schválenia RPO:	22.06.2024
Dátum platnosti:	23.6.2024
Publikovaný verejne:	25.6.2024

(Zdroj: Vlastné spracovanie, 2024)

Tabuľka 2: Základné údaje obce

Samosprávny kraj:	Prešovský
Okres:	Svidník
Región:	Šariš
Nadmorská výška stredu obce:	345 m.n.m
Rozloha katastra:	12,71 km ²
Počet obyvateľov:	572
Starosta obce:	Jana Stešková

(Zdroj: Vlastné spracovanie, 2024)

1.2 História obce

Obec založili v rokoch 1553 – 1567. Obec je doložená z roku 1567 ako FelsőMeraso, neskôr ako FelssóMireso (1572), FelsőMiroso, Miroso (1618), Mirosha (1786), Horní Miroso (1808), Vyšný Mirošov (1920); maďarsky Felsőmirossó, Felsőmerse.

Najstaršia správa o tejto dedine z roku 1567 uvádza, že dedina je majetkovou súčasťou panstva Makovica, a že v nej býva rodina šoltýsa a tri želiarske rodiny. Z obsahu správy je zrejmé, že tunajšie sídlisko jestvovalo už pred rokom 1567. V písomnostiach z druhej polovice 16. a začiatku 17. storočia sa vyskytuje pod maďarizovaným názvom v zmysle Vyšný Mirošov. Názov dosvedčuje, že sídlisko vzniklo na dovtedajšom majetku Nižného Mirošova, pričom ho zaiste vybudovali aj jeho obyvatelia. Vyšný Mirošov založil šoltýs s usadlíkmi. Z vývoja zdanenia sedliakov vyplýva, že v päťdesiatych rokoch 16. storočia. Tunajšie sedliacke domácnosti v rokoch 1572 a 1588 platili daň kráľovi od jednej resp. 2,75 porty. Zväčšovanie zdanenia bolo dôsledkom vzrastu počtu sedliackych domácností a rozsahu roľníckych obrábaných pozemkov. V roku 1572 tu žilo 6 želiarskych domácností. Sídlisko v roku 1600 malo 19 obývaných poddanských domov, jeden-dva domy šoltýsov, prípadne už aj kostol a faru. Koncom 16. storočia bol Vyšný Mirošov stredne veľkou dedinou. Sídlisko začiatkom 17. storočia niekoľko sedliakov opustilo. V roku 1618 šoltýstvo s mlynom patrilo už štyrom domácnostiam. Miestnemu pravoslávne farárovi patrili pozemky v rozsahu celej sedliackej usadlosti, pričom 14 sedliackych domácností hospodáril na polovičných usadlostiach. U sedliakov slúžili a bývali dve želiarske rodiny. Vyšný Mirošov patril k rusínskym dedinám na panstve Makovica. Roku 1781 kráľ Jozef II. vydal rozkaz o novej komasácii, t.j. o zavedení pozemkového katastra (súpis pozemkov s opisom a podrobnými údajmi o ich charakteristike). Pôda poddaných bola oddelená od panských pozemkov a táto skutočnosť, zväčšujúca pánov, bola zapísaná do osobitných katastrálnych kníh. V 18. storočí patril Vyšný Mirošov Aspremontom. V rokoch 1850 – 1890 tu bolo veľké vyst'ahovalectvo. V 19. storočí obec patrila Széchenyiovcom. Počas 1. svetovej vojny v rokoch 1914-1915 obsadilo Vyšný Mirošov ruské vojsko. V rokoch 1941 – 1945 bola obec počas 2. svetovej vojny tiež oslobodená ruským vojskom. Na česť sovietskym letkom je v obci postavený pamätník. (Zdroj: Program rozvoja obce Vyšný Mirošov, 11-13 s.).

1.3 Prírodné pomery

Pre kataster obce je charakteristická prevaha poľnohospodárskej pôdy a lesných pozemkov. Iba malé čiastky tvoria vodné plochy, zastavané plochy a ostatné plochy.

Najrozšírenejším pôdnym typom sú hnedé lesné pôdy (kambizeme). Tie patria medzi málo úrodné a ťažko obrábatelné pôdy s malým obsahom humusu. Z poľnohospodársko-výrobného hľadiska je chotár Vyšný Mirošov zaradený k zemiakarsko – ražno – ovsenému typu.

Príroda regiónu Vyšný Mirošov je pestro a mnohotvárne zastúpená rôznymi druhmi východokarpatskej fauny a flóry. Je zalesnená listnatými, najmä bukovými, hrabovými a brezovými, ojedinele borovicovými a smrekovými porastmi. Na pasienkoch a okrajoch lesov sa vyskytujú kríky, ako trnka obyčajná a ruža šípová. Brehové porasty sú zastúpené rôznymi druhmi jelše, vrby, bazou čiernou a lieskou obyčajnou. Rozšírené sú niektoré druhy lesných a lúčnych bylín. K liečivým patria pľúcnik lekársky, repík lekársky, podbeľ liečivý, žihľava dvojdomá, zemežlč menší, vratič a kostihoj lekársky a iné.

Z lesnej fauny tu prevláda srnčia a jelenia zver, sviňa divá, líška obyčajná, vlk obyčajný, kuna lesná, zajac poľný, veverička obyčajná, zriedka jazvec obyčajný a rys ostrovid. Vtáctvo je zastúpené rôznymi druhmi spevcov, ďalej sú to sova obyčajná, sojka obyčajná, myšiak hôrny, bažant, dudok, bocian biely a bocian čierny. (*Zdroj: Program rozvoja obce Vyšný Mirošov, 9 s.*).

1.4 Kvalita životného prostredia

Kvalita životného prostredia je kľúčová pre existenciu ľudstva. Európska únia sa sústreďuje na elimináciu negatívnych vplyvov na životné prostredie a napravovanie minulých škôd. Obec Vyšný Mirošov je situovaná v malebnom prírodnom prostredí, obklopená lesmi a kopcami. Geografické podmienky obce sú charakterizované miernou klímou s teplými letami a chladnými zimami. Táto klíma podporuje bohatú biodiverzitu a prispieva k zdravému životnému prostrediu. Okolie obce je známe svojimi prírodnými krásami, ako sú lesy, lúky a potoky, ktoré poskytujú ideálne podmienky pre rekreáciu a oddych.

1.5 Ochrana ovzdušia

Kvalita ovzdušia je na sledovanom území na relatívne dobrej úrovni, čo je dané jednak plynofikáciou obce, absenciou priemyselného znečisťovateľa. Spaľovaním plynu dochádza

síce k produkcii znečisťujúcich látok, ale tie však nespôsobujú znečistenie ovzdušia nad limity povolené zákonom. V dôsledku zvyšovania cien zemného plynu občania ešte stále využívajú spaľovanie menej hodnotných druhov palív, vplyvom ktorého dochádza k zhoršeniu kvality ovzdušia prevažne v zimnom období. (Zdroj: Program rozvoja obce Vyšný Mirošov, 30-31s.).

1.6 Odpadové hospodárstvo

V obci je systém zberu odpadov prispôsobený potrebám obyvateľov a v súlade so Zákonom o odpadoch. Na zber bežného komunálneho odpadu z domácností sa používajú 110 litrové nádoby a 1100 litrové kontajnery. Ostatné druhy odpadu sa zbierajú do veľkoobjemových kontajnerov alebo vriec. Spoločnosť Fúra s.r.o. zabezpečuje zber rôznych druhov odpadu. Množstvo vyprodukovaného odpadu v obci stúpa, preto sa obec snaží motivovať obyvateľov k jeho separácii, čo by pomohlo celoplošne zvýšiť percento recyklovateľného materiálu. (Zdroj: Program rozvoja obce Vyšný Mirošov, 31s.).

1.7 Obyvateľstvo – demografická štruktúra (pohlavie, národnosť)

Aktuálny počet obyvateľov v obci je 572. Tento údaj poskytuje základný prehľad o veľkosti komunity. Dochádza k postupnému poklesu počtu obyvateľov.

Tabuľka 3: Štruktúra obyvateľstva podľa pohlavia, rok 2023

Muži	Ženy	Spolu
288	284	572

(Zdroj: REGOB, 2023)

Tabuľka 4: Štruktúra národnosti obyvateľov obce

Celkový počet obyvateľov obce	Počet Rómov	Podiel Rómov (%)	
SODB 2011	579	39	13,84%
ARK 2013	581	151-200	31%-40%
ARK 2019	597	151-200	31%-40%
SODB 2021	597	42	2,24%

(Zdroj: SODB 2011, 2021, ARK 2013, 2019)

Veková štruktúra obyvateľstva predstavuje:

- Deti (0-14 rokov) : 100 obyvateľov
  - o s týmto údajom sa pracuje pri plánovaní škôl, ihrísk a detských programov
- Mladí dospelí (15-34 rokov): 155 obyvateľov
  - o tieto údaje sú kľúčové pre vzdelávacie a zamestnanecké programy
- Dospelí (35-59 rokov): 216 obyvateľov
  - o táto skupina obyvateľov je hlavnou pracovnou silou v obci
- Starší dospelí (60 rokov a viac): 101 obyvateľov
  - o tento údaj je dôležitý pre plánovanie zdravotnej starostlivosti, sociálnych služieb a zariadení pre seniorov
- Index starnutia: 1,01% (*Zdroj: REGOB, 2023*)

Vzdelanostná úroveň obyvateľov obce:

Úroveň vzdelania obyvateľov podľa dosiahnutého vzdelania:

- Základné vzdelanie: 210 obyvateľov
- Stredoškolské vzdelanie: 305 obyvateľov
- Vysokoškolské vzdelanie: 57 obyvateľov (*Zdroj: Vlastné mapovanie obce RT, 2023*)

1.8 Služby

Subjekty sídlia v obci Vyšný Mirošov zahŕňajú rôzne organizácie, inštitúcie, podniky, združenia, ktoré ovplyvňujú život a fungovanie obce a sú dôležité pre sociálno-ekonomický rozvoj obce. Tu je prehľad hlavných subjektov, ktoré sídlia v obci: Obecný úrad, Materská škola, Základná škola, Knižnica, Romano Sastipen – združenie, ktoré zabezpečuje spoločenské, kultúrne a športové podujatia pre občanov MRK, DHZ - dobrovoľný hasičský zbor, Pozemkové spoločenstvo lesa Beskyd – združenie vlastníkov lesa, PZ Kamianec – poľovníci, Futbalové ihrisko, posilňovňa, multifunkčné ihrisko, Potraviny, Cirkev: Pravoslávna, Gréckokatolícka.

1.9 Zamestnanosť obyvateľov obce

Zamestnanosť obyvateľov Vyšného Mirošova je podporovaná rôznymi spôsobmi, ktoré zahŕňajú rozvoj turizmu, podporu miestnych podnikateľov, zlepšenie infraštruktúry a investície do vzdelávania a ekologických projektov. S efektívnym plánovaním a realizáciou týchto iniciatív môže obec zvýšiť svoju atraktivnosť a zabezpečiť udržateľný ekonomický rozvoj, čo povedie k zlepšeniu kvality života pre všetkých obyvateľov.

Obyvatelia MRK pracujú v oblasti stavebníctva, ako pomocní pracovníci na stavbách, výkopové práce. Ženy sa prevažne zamestnávajú ako šičky, upratovačky, a o túto prácu majú

aj záujem. Časť občanov je evidovaná na ÚPSVaR, zúčastňujú sa VPP a vykonávajú činnosť na základe dohody medzi úradom a organizátorom v zmysle § 10 zákona č. 417/2013 Z.z. o pomoci v hmotnej núdzi. V rámci projektu NP - Rozvojové tímy sú zamestnaní na OcÚ Vyšný Mirošov.

Ponuka pracovného trhu v rámci Prešovského kraja, kde sa môžu zamestnať aj na nekvalifikované pozície:

- *Svidník*: Svidgas, s.r.o. Svidník, STAVBET-OP, s.r.o. Svidník, GAS – MG, spol. s r. o. (Gondek), H.K.K.mont, s.r.o. (Kost), PSS Svidník, a. s., BYTSERVIS Svidník, VVS, a. s. Košice, Dušan Poperník – ENERGOSPOL, PAVANA FASHION, Tytex Slovakia (šitie), EFB-Elektronik Slovakia s.ro. (bývalý JOHRAMont – kable), LIDL, KAUF LAND, Agrofarma, s. r. o. Svidník, Nemocnica s poliklinikou Svidník, atď.

- *Bardejov*: Ing. Jozef Patkaň – Obnova (drevozvýroba), Renewal Agency – Mgr. František Billý (personálna agentúra), TESCO, Billa, LIDL, KAUF LAND, XAWAX personálna agentúra, Charvart strojárne Bardejov, Cimbaľak – mäso výroba, Beloveža – Sorbel – mäso výroba, Nemocnica s poliklinikou Svätého Jakuba Bardejov, V&S Welding – strojárne , atď.

- *Stropkov*: TESLA STROPKOV, a. s., STROPTTEL, s. r. o., LUMASEK, s. r. o. (zvárači), Podielnícke družstvo ONDAVA Stropkov, TESCO, LIDL, atď. (*Zdroj: Vlastný zdroj, 2024*)

2 Zapojenie verejnosti do prípravy RPO prostredníctvom KF a FS

Zapojenie verejnosti do prípravy rozvojového plánu obce prostredníctvom komunitných fór a fokusových skupín je kľúčovým prvkom plánovania a rozhodovania. Tento proces zabezpečil, že názory a potreby občanov sú zohľadnené a že výsledný dokument odráža skutočné potreby komunity.

Verejnosť bola do prípravy RPO zapojená formou komunitného fóra konaného 14.3.2024 a viacerými fokusovými skupinami konanými v mesiacoch marec a apríl. Hlavnými témami boli bývanie, vzdelanie a zamestnanie prepojené na protirómsky rasizmus.

Zber dát bol zabezpečený pozvanými občanmi obce na komunitné fórum a určenými občanmi obce podľa jednotlivých oblastí fokusových skupín formou diskusie a verifikácia bola formou opisu skutkového stavu v obci.

2.1 Komunitné fórum

Komunitné fórum bolo dôležitou súčasťou prípravy na spracovanie rozvojového plánu obce, ktoré poskytlo priestor pre otvorenú diskusiu, spoluprácu a zapojenie obyvateľov do procesu rozhodovania o rozvoji obce. Na komunitné fórum bola pozvaná celá sídelná komunita. Cieľom tohto stretnutia bol zber dát, identifikácia potrieb obyvateľov obce a získanie názorov obyvateľov o konkrétnych potrebách.

2.2 Fokusové skupiny

Výber hlavných členov fokusových skupín (ďalej FS)

Po KF boli vybraní hlavní členovia FS podľa oblastí záujmu, ktorí sa zapojili do fokusových skupín. Títo ľudia mali v obci zastúpenie podľa rôznych oblastí, čo zabezpečilo široké spektrum názorov a skúseností. Výber účastníkov bol zameraný na zabezpečenie reprezentatívnosti rôznych sektorov a skupín v obci.

Fokusové skupiny

Fokusové skupiny sú efektívnym nástrojom na získavanie hĺbkových informácií a

pochopenie názorov, potrieb a postojov rôznych skupín ľudí na konkrétne témy. Cieľom je získať kvalitné údaje, ktoré môžu byť použité na rozhodovanie, plánovanie a zlepšovanie rôznych oblastí, ako napríklad vzdelávanie, bývanie, infraštruktúra a sociálne služby. Organizujú sa vo forme riadených diskusií, ktoré moderuje facilitátor. Výsledkom týchto stretnutí je SWOT analýza za každú prezentovanú oblasť. FS sa konali v obci štyrikrát. 1. FS sa uskutočnila dňa 11.3.2024, ktorá sa zaoberala problematikou bývania, kde sa prebrali silné a slabé stránky obce, príležitosti a ohrozenia. Prezentovali sa aj ciele a vízie obce na 6 rokov, ktoré budú spracované aj v tomto strategickom dokumente. 2. FS sa realizovala dňa 4.4.2024, kde sa diskutovalo o oblasti zamestnania a protirómskeho rasizmu. Zúčastnení prítomní diskutovali o príležitostiach pre obec v oblasti zamestnanosti, ako aj o prípadných ohrozeniach. Predmetom pokračujúcej diskusie bola vzdelanosť. 3. FS sa konala 11.4.2024 a jej cieľom bolo prediskutovanie témy vzdelanosti. Podobne, ako na predchádzajúcich fokusových stretnutiach sa prítomní vyjadrili k silným a slabým stránkam obce a navrhli aktivity podporujúce príležitosti a ohrozenia v danej oblasti.

Tvorba SWOT analýzy

Stretnutia FS sa konali s cieľom vytvoriť SWOT analýzu v konkrétnych oblastiach. SWOT analýza sa zameriavala na identifikáciu silných stránok, slabých stránok, príležitostí a hrozieb v nasledovných oblastiach:

Bývanie: Diskusie sa zameriavali na dostupnosť a kvalitu bývania, problémy s infraštruktúrou a možnosti rozvoja nových bytových jednotiek.

Zamestnanie: Analyzovala sa situácia na trhu práce, dostupnosť pracovných miest, problémy spojené s nezamestnanosťou a možnosti na podporu podnikania a tvorby nových pracovných príležitostí.

Vzdelávanie: Skupiny sa venovali analýze kvality vzdelávacích inštitúcií, prístupnosti vzdelávania pre rôzne vekové skupiny a identifikovali potreby v oblasti vzdelávacích programov a iniciatív.

Protirómsky rasizmus: Diskutovalo sa o problémoch súvisiacich s diskrimináciou a rasizmom voči rómskej komunite, identifikovali sa spôsoby, ako zlepšiť vzťahy medzi komunitami a podporiť inklúziu a rovnosť.

Do procesu spracovania a pripomienkovania RPO boli zahrnutí všetci relevantní partneri aktívni v obci. Táto spolupráca zabezpečila, že dokument reflektuje potreby a záujmy

širokého spektra spoločenských a ekonomických subjektov.

Zoznam členov fokusových skupín

Členovia fokusových skupín zahŕňali zástupcov podľa oblasti záujmov, aby sa dosiahla čo najväčšia diverzita názorov a skúseností. Medzi členov patrili:

Tabuľka 5: Zoznam členov fokusových skupín

Poradové číslo	Titul, meno a priezvisko	Oblasť záujmu, pozícia
1	Bc. Zdenka Ivančová	Zástupca školy, učiteľka ZŠ
2	Jana Stešková	Zástupca samosprávy, starosta obce
3	Martin Steško, ml.	Zástupca podnikateľského prostredia
4	Ing. Karol Sadiv	Zástupca DHZ
5	Ing. Peter Liga	Zástupca DHZ
6	Emil Cina	Zástupca Rómov
7	Jarmila Patkaňová	Zástupca Rómov
8	Martin Steško	Zástupca poslancov OcÚ
9	PhDr. Slávka Chovancová	Zástupca ÚSVRK, reg. koordinátorka
10	Michaela Petraniková	Pomocný facilitátor
11	Mgr. Ivana Jureková	Zapisovateľ
12	Mgr. Nicole Fuchsová	Odborný garant aktivít
13	Ing. Mgr. Zuzana Sabolová	Zástupca NP RT I., facilitátor

(Zdroj: Vlastné spracovanie, 2024)

3 Analytická časť

Analytická časť Vyšného Mirošova poskytuje komplexný prehľad o demografických, sociálno-ekonomických a infraštruktúrnych aspektoch obce. Identifikácia silných stránok a výziev umožňuje lepšie plánovanie rozvoja a implementáciu opatrení na zlepšenie kvality života obyvateľov. Investície do vzdelania, podnikania, infraštruktúry a ekologických projektov môžu zabezpečiť udržateľný rozvoj a zvýšiť atraktivnosť obce pre súčasných aj budúcich obyvateľov. Obec sa plánuje zapojiť to všetkých dostupných výziev.

3.1 Analýza súčasného stavu

Zozbierané údaje z mapovania obce do 31.12.2023 uvádzajú, že počet obývaných domov je 161 z toho 18 domov MRK, 12 domov je neobývaných. V obci sú 3 bytovky. Skoro všetky domy boli vybudované v povojnovom období. Obec má typické vidiecke rozdelenie bytového fondu. Nové domy, postavené po roku 1970, sú dobre vybavené po stránke technickej, hygienickej aj estetickej s vysokým štandardom bývania a počtom obývaných miestností. Aj staršie domy sú čiastočne zrekonštruované.

Vzhľadom na čisté životné prostredie a ľahkú dostupnosť od okresného mesta Svidník, možno uvažovať o presídľovaní sa mestského obyvateľstva na vidiek. Vyšný Mirošov sa môže stať prítlačlivým vidieckym sídlom. Preto je nutné sústrediť pozornosť na prípravu podmienok pre individuálnu bytovú výstavbu.

Celá obec Vyšný Mirošov je splynofikovaná. Centrálné zásobovanie pitnou vodou je zabezpečované verejným vodovodom v správe VVS, a.s. Košice. V obci je vybudovaná čiastočná kanalizácia s vlastnou čistiarňou odpadových vôd, ktorá si vyžaduje intenzifikáciu. Každý rodinný dom má možnosť napojenia sa na elektrickú sieť.

Podrobná analýza umožňuje lepšie plánovanie a riadenie rozvoja obce. Z analýzy sa identifikujú potreby vekových a pohlavných skupín a zabezpečujú sa vhodné služby a infraštruktúru pre budúce demografické zmeny. Tým sa zabezpečuje, že obec môže efektívne reagovať na aktuálne a budúce výzvy a príležitosti.

Tabuľka 6: Oblasť bývanie k 2021

Bývanie	Celkový počet rodinných domov	Celkový počet bytových domov	Plánované územie na výstavbu	Nelegálne stavby
Celkový počet	158	3	1	0
Nerómovia / Rómovia	140	2	0	0
Rómovia	18	1	1	0

(Zdroj: SODB, 2021)

Tabuľka 7: Oblasť bývanie k 2023

Bývanie	Celkový počet rodinných domov	Celkový počet bytových domov	Plánované územie na výstavbu	Nelegálne stavby
Celkový počet	161	3	2	0
Nerómovia / Rómovia	143	2	1	0
Rómovia	18	1	1	0

(Zdroj: Vlastné spracovanie, 2023)

Tabuľka 8: Oblasť zamestnanie k 2021

Zamestnanosť	Celkový počet Obyvateľov	Ekonomicky aktívnych obyvateľov	SZČO	s. r. o	nezamestnaných	veková kategória najviac ohrozená nezamestnanosťou
Celkový počet	597	197	51	13	89	od 40 – 55 r
Nerómovia	396	112	48	12	20	od 40 – 55 r
Rómovia	201	85	3	1	69	od 40 – 55 r

(Zdroj: databáza Transparex, SODB, 2021)

Tabuľka 9: Oblasť zamestnanie k 2023

Zamestnanosť	Celkový počet Obyvateľov	Ekonomicky aktívnych obyvateľov	SZČO	s.r.o	nezamestnaných	veková kategória najviac ohrozená nezamestnanosťou
Celkový počet	572	197	45	13	66	od 40 – 55 r
Nerómovia	371	112	42	12	16	od 40 – 55 r
Rómovia	201	85	3	1	50	od 40 – 55 r

(Zdroj: Vlastné spracovanie, 2023)

Tabuľka 10: Oblasť vzdelávanie k 2021

Vzdelávanie	MŠ v obci	1. stupeň ZŠ v obci	2. stupeň ZŠ mimo obce	SOŠ bez maturity	Stredná s maturitou	Vyššie odborné vzdelanie	Vysokoškolské vzdelanie
Celkový počet	19	19	37	23	21	0	17
Nerómovia	4	0	14	1	21	0	17
Rómovia	15	19	23	22	0	0	0

(Zdroj: SODB, 2021)

Tabuľka 11: Oblasť vzdelávanie k 2023

Vzdelávanie	MŠ v obci	1. stupeň ZŠ v obci	2. stupeň ZŠ mimo obce	SOŠ bez maturity	Stredná s maturitou	Vyššie odborné vzdelanie	Vysokoškolské vzdelanie
Celkový počet	19	37	39	21	19	0	9
Nerómovia	3	0	13	1	19	0	9
Rómovia	16	37	26	20	0	0	0

(Zdroj: Vlastné spracovanie, 2023)

3.2 SWOT analýzy

SWOT analýzy sú strategický nástroj používaným na identifikáciu vnútorných silných a slabých stránok, ako aj vonkajších príležitostí a hrozieb, ktoré môžu ovplyvniť rozvoj a fungovanie obce Vyšný Mirošov. Tento proces poskytuje komplexný prehľad o aktuálnom stave obce a pomáha pri plánovaní budúcich aktivít a stratégií. SWOT analýzy sú rozčlenené do troch oblastí - bývanie, vzdelávanie, zamestnanie a prierezovo protirómsky rasizmus.

3.2.1 Bývanie a protirómsky rasizmus

Cieľom stretnutia fókusovej skupiny bola prioritne téma bývanie, na ktorej sa uviedlo, že zamestnanci NP RT I. vedia byť nápomocní pri zapojení sa samosprávy do výziev, ktoré budú vyhlásené, a ktoré dokážu napomôcť obci pri zveľaďovaní objektov v správe obce a pri skvalitnení života miestnych obyvateľov. Poukázalo sa na potreby celej sídelnej komunity.

Zástupca poslancov obecného zastupiteľstva uviedol, že obec nutne potrebuje vyriešiť pozemky pre budúce zabezpečenie výstavby nájomných bytov a zabezpečiť prístupové cesty k RD. Nakoľko obec disponuje iba čiastočnou kanalizáciou je potrebné dobudovanie kanalizácie v celej obci intenzifikácia jestvujúcej ČOV. Zároveň obec potrebuje zabezpečiť reguláciu toku v intraviláne celej obce. Celá sídelná komunita potrebuje zvýšiť celkové povedomie o nakladaní s odpadom nakoľko sa v obci hromadí odpad na čiernych skládkach je potrebné pre obec vybudovať zberný dvor. Rekonštrukciu vyžadujú aj chodníky pri miestnych komunikáciách, taktiež cesty tretej triedy. Zástupca podnikateľského sektora poukázal na vybudovanie denného stacionára a centra voľného času, kde by občania trávili voľný čas zmysluplne a popripade rozvíjali svoj talent.

Tabuľka 12: SWOT analýza - oblasť bývania a PRR

SILNÉ	SLABÉ
Vybudovaný verejný vodovod – vlastný zdroj pitnej vody je nad obcou v správe VVS, a.s.	Zastaraná verejná vodovodná sieť
Kompletná plynifikácia obce	Absencia intenzifikácie ČOV pre odkanalizovanie celej obce
Vybudovaná čiastočná kanalizácia s ČOV	Absencia regulácie vodných tokov
Vonkajšia fasáda budovy ZŠ a MŠ, vrátane vymenených okien a dvier	Absencia kamerového systému
Prístup k internetu	Absencia cestnej komunikácie v osade mrk
Dostatočná telekomunikačná sieť mobilných operátorov	Absencia prístupových ciest k RD (prejazdnych pre záchranné zložky)
Čiastočne vybudované chodníky	Absencia chodníkov mimo hlavnej cesty prvej triedy
Vybudované verejné LED osvetlenie	Absencia bezpečnostných zábran pri

<p>Funkčný rozhlas Kultúrna sála, ktorá patrí do skupiny kapacitne najväčších sál v okrese Existujúci Klub mládeže (vlastný priestor) Odvoz a likvidácia TKO podľa platnej legislatívy Separácia odpadu v obci Blízkosť Vodnej nádrže V. Orlík (rybolov) Lesy bohaté na lovnú zver, huby, lesné plody Dostatok obecnej zelene</p>	<p>chodníkoch pri ceste 1. triedy Absencia oplatenia cintorína v obci Absencia rekonštrukcie vnútorných priestorov, vrátane zastaralých inžinierskych sietí v ZŠ a MŠ Absencia školskej jedálne pri ZŠ Absencia rekonštrukcie ihriska MŠ Absencia oplatenia areálu ZŠ a MŠ Absencia rekonštrukcie posilňovne Absencia rekonštrukcie OcÚ, kultúrnej sály, domu smútku Absencia chladiaceho zariadenia v dome smútku Absencia čiastočného oplatenia OcÚ Absencia bezbariérového prístupu na OcÚ a do kultúrnej sály Absencia bezpečnostného oplatenia KD Absencia parkovacích miest v obci Absencia budovy KC, respekt. CVČ Havarijný stav objektu hasičskej zbrojnice Existencia čiernych skládok v intraviláne a v extraviláne obce Nízke ekologické povedomie občanov Nevybudované kompostové miesto Existencia nezaočkovaných a nezačipovaných psov Absencia rekonštrukcie ihriska v blízkosti rómov</p>
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
<p>Zastaraná verejná vodovodná sieť Absencia intenzifikácie ČOV pre odkanalizovanie celej obce Absencia regulácie vodných tokov Absencia kamerového systému Absencia cestnej komunikácie v rómskej osade Absencia prístupových ciest k RD (prejazdnych pre záchranné zložky) Absencia chodníkov mimo hlavnej cesty 1. triedy Absencia bezpečnostných zábran pri chodníkoch pri ceste 1. Triedy Absencia oplatenia cintorína v obci Absencia rekonštrukcie vnútorných priestorov, vrátane zastaralých inžinierskych sietí v ZŠ a MŠ Absencia školskej jedálne pri ZŠ Absencia rekonštrukcie ihriska MŠ Absencia oplatenia areálu ZŠ a MŠ Absencia rekonštrukcie posilňovne Absencia rekonštrukcie OcÚ, kultúrnej sály, domu smútku Absencia chladiaceho zariadenia v dome smútku</p>	<p>Mladí ľudia nebudú mať bývanie Rozhodnutia zastupiteľstva obce Životné prostredie v osade Nízky rozpočet obce</p>

Absencia čiastočného oplotenia OcÚ Absencia bezbariérového prístupu na OcÚ a do sály KD Absencia bezpečnostného oplotenia kultúrneho domu Absencia parkovacích miest v obci Absencia budovy KC, resp. CVČ Havarijný stav objektu hasičskej zbrojnice Existencia čiernych skládok v intraviláne a v extraviláne obce Nízke ekologické povedomie občanov Nevybudované kompostové miesto Existencia nezaočkovaných a nezačipovaných psov Pôsobnosť NP RT I. – rozvojový pracovník pre bývanie – separácia odpadu, likvidácia skládok Zapojenie sa do projektov Absencia zberného dvora v obci Absencia nových bytových domov	
--	--

(Zdroj: *Vlastné spracovanie, 2023*)

3.2.2 Vzdelávanie a protirómsky rasizmus

Cieľom stretnutia na fókusovej skupine bolo prioritne téma vzdelávanie. Na základe výsledkov mapovania v obci je zaznamenaný odlišný prístup nerómskych žiakov do mesta do materských a základných škôl, a tým dochádza ku znižovaniu počtu žiakov navštevujúcich miestnu materskú a základnú školu z dôvodu zastaraného technického vybavenia. Učiteľka ZŠ upozornila na potrebu rekonštrukcie vnútorných priestorov ZŠ - nevyhovujúca elektroinštalácia, zastarané vykurovanie a nutnosť zabezpečenia nových školských pomôcok, ako sú napríklad interaktívne tabule. Ďalej upozornila na nevyhovujúci stav detského ihriska pri ZŠ, chýbajúce oplotenie ihriska a celkové vybavenie ihriska. Nedostatočný počet žiakov viedol zriaďovateľa k zmene vzdelávacieho procesu formou jednotriedky. Povinnú školskú dochádzku ukončujú základným vzdelaním o ďalšie vzdelanie neprejavujú záujem.

Nakoľko v obci Vyšný Mirošov, nie je možné absolvovať stredoškolské vzdelanie žiaci sú nútení dochádzať do okolitých okresných miest, aby ukončili štúdium úplným stredoškolským vzdelaním. Záujem menšinového obyvateľstva obce o vzdelanie je minimálny, láka ich vidina zárobku pre nedostatok financií v tomto regióne.

Tabuľka 13: SWOT analýza - oblasť vzdelávanie a PRR

SILNÉ	SLABÉ
Základná škola Materská škola Asistent v ZŠ Zástupca rodičov v Rade školy Klub mladých Multifunkčné ihrisko s altánkom Futbalové ihrisko Záujem mládeže o voľno-časové aktivity Záujem mládeže o edukačné aktivity Záujem o cykloturistiku Záujem občanov o doplnenie vzdelania Záujem občanov o absolvovanie kurzov (kozmetička, kadernička, barber, opatrovatel'ka, nechtový dizajn, automechanik) Pravoslávna cirkev Gréckokatolícky chrám Dom smútku Veľká kultúrna sála Existencia obecnej knižnice Združenie Romano Sastipen Rómska amatérska hudobná skupina - Gipsy Gipson Novoročné zabíjačkové hody, ples, Deň matiek, mesiac úcty k starším, festival, stolnotenisový turnaj, Mikuláš, Futbalový klub FK Družstevník V. Mirošov Hasičská súťaž Pôsobnosť NP RT I. – poskytovanie sociálnych služieb – SP, zamestnanosť, bývanie, vzdelanie DHZ Vyšný Mirošov (hasičský zbor) Pozemkové spoločenstvo lesa BESKYD (urbariát) Poľovnícke združenie Kamianec (poľovníci) Rozvoz stravy pre nevládných a starších občanov Absolvovanie pravidelných preventívnych prehliadok a deti absolvujú potrebné očkovania	Absencia technického vybavenia ZŠ Absencia technického vybavenia MŠ Absencia detského ihriska pri MŠ a ZŠ Absencia oddychovej zóny pri MŠ a ZŠ Absencia technického vybavenia klubu mladých absencia technického vybavenia posilňovne Absencia cyklistických chodníkov Nezdravý životný štýl Absencia technického vybavenia knižnice Absencia oddychovej zóny Absencia podujatí – Deň Rómov, uvítanie detí do života, stavenie mája, výlety z obce Absencia chránenej dielne Absencia denného stacionára Chýbajúca prepravná služba pre chorých a sociálne slabších V obci sa často vyskytuje sociálno-patologický jav – alkoholizmus Absencia Sociálneho podniku (výroba metiel, lavičiek, vyvýšených záhonov, parenísk, detských ihrísk) Nedostatok financií v rodinách Spojené ročníky v 1 triede
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
Absencia technického vybavenia ZŠ Absencia technického vybavenia MŠ Absencia detského ihriska pri MŠ a ZŠ Absencia oddychovej zóny pri MŠ a ZŠ Absencia technického vybavenia klubu mladých absencia technického vybavenia posilňovne Absencia cyklistických chodníkov	Zhoršenie gramotnosti Zlé spolunažívanie Odliv nerómskych žiakov do mesta do ZŠ

Nezdravý životný štýl Absencia technického vybavenia knižnice Absencia oddychovej zóny Absencia podujatí – Deň Rómov, uvítanie detí do života, stavenie mája, výlety z obce Absencia chránenej dielne Absencia denného stacionára Chýbajúca prepravná služba pre chorých a sociálne slabších V obci sa často vyskytuje sociálno-patologický jav – alkoholizmus Absencia Sociálneho podniku (výroba metiel, lavičiek, vyvýšených záhonov, parenísk, detských ihrísk) Detašované pracoviská CVČ, ZUŠ Duálne vzdelávanie Nevyužitý priestor Práca s rodinou Pôsobnosť NP RT I. – príprava na vyučovanie, voľnočasové aktivity	
---	--

(Zdroj: *Vlastné spracovanie, 2023*)

3.2.3 Zamestnanie a protirómsky rasizmus

Cieľom stretnutia na fókusovej skupiny bola prioritne téma zamestnanosti. V obci je nedostatok pracovných miest, no občania obce majú vysoký záujem o zamestnanie sa nielen v obci, ale sú aj ochotní vycestovať do zahraničia za prácou. Počas voľných pracovných dní a sviatkov pokoja je nedostatok autobusových spojov, čo vedie k problému obyvateľov sa zamestnávať na zmeny. Na základe záverov z mapovania obce Vyšný Mirošov, v obci chýba Sociálny podnik, zberný dvor, centrum voľného času, dobudovanie drobných služieb, napr. cukráreň, pohostinstvo, lekáreň, kaderníctvo, ktoré by vytvoril nové pracovné miesta, čo by viedlo k znižovaniu nezamestnanosti v obci.

V obci je potrebné vyriešiť pozemky pre budúce vybudovanie zberného dvora, nakoľko celá sídelná komunita potrebuje zvýšiť celkové povedomie o nakladaní s odpadom. V obci sa hromadí odpad na čiernych skládkach.

V obci je odliv mladých ľudí po ukončení vzdelania z dôvodu nedostatku voľných pracovných miest v blízkom okolí a nedostatku nájomných bytov pre mladé rodiny.

Tabuľka 14: SWOT analýza - oblasť zamestnanie a PRR

SILNÉ	SLABÉ
Záujem vedenia obce zapájať sa do projektov a rozvoja obce Výhodná strategická poloha obce v blízkosti okresných miest (Svidník, Bardejov) Dostupnosť autobusových spojov Vhodné podmienky na výstavbu veterných elektrární Dobré podmienky pre chov poľovnej zveri Dve bytovky so 6 bytovými jednotkami Bytový dom typu „okal“ Murované rodinné domy Ekonomickí aktívni obyvatelia Dostatok kvalifikovanej pracovnej sily Ochota vycestovať za prácou do zahraničia Potraviny Jozef Marcin – stolárstvo, Bombastav, s. r. o. Michal Miko, výroba včelieho medu Potenciál ľudské zdroje Manuálne zručností Snaha o zlepšenie životnej fin. úrovne rodiny Status rodiny (bývanie, vzdelávanie)	Nedostatok autobusových spojov počas voľných pracovných dní a sviatkov pokoja Nedostatočná platobná disciplína voči obci TKO a daní Absencia bývania pre mladých Absencia sociálneho podniku Nízky rozpočet obce Nedostatočná sieť drobných služieb (cukráreň, reštaurácia) Nedostatok infraštruktúry v oblasti cestovného ruchu Nedostatok pracovných miest Vzdelanie Nezáujem zamestnávať Rómov Zneužívanie nelegálnej práce Lacná pracovná sila
PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
Nedostatok autobusových spojov počas voľných pracovných dní a sviatkov pokoja Nedostatočná platobná disciplína voči obci TKO a dane Absencia bývania pre mladých Absencia sociálneho podniku Nízky rozpočet obce Nedostatočná sieť drobných služieb (cukráreň..) Nedostatok infraštruktúry v oblasti cestovného ruchu	Nedostatočné pracovné návyky Nedostatok financií na začiatok Exekúcie Nižší plat ako momentálny príjem rodiny Neprijatie kolektívu zamestnanca z mrk Legislatívne nastavenie, ak sa zamestná jeden z rodiny Posudzovanie rodiny spolu s dospelými deťmi do 25 rokov Zneužívanie zamestnávateľov (Dohoda)

(Zdroj: Vlastné spracovanie, 2023)

4 Strategická časť – vízia, ciele a priority

Strategická časť je základným pilierom rozvojových plánov obce Vyšný Mirošov. Obsahuje víziu, ciele a priority, ktoré určujú smer, akým sa obec chce uberať v budúcnosti.

Vízia je najvšeobecnejšia definícia rozvoja obce a je podkladom pre stanovenie špecifických cieľov a následne priorít. Tieto aspekty sú vytvorené na základe analytickej časti a konzultácií so zainteresovanými stranami.

Tabuľka 15: Vízie obce Vyšný Mirošov

Vízia obce Vyšný Mirošov			
Prioritná oblasť	Zamestnanie	Vzdelávanie	Bývanie Infraštruktúra
Hlavné ciele	1. Príchod investora vytvárajúceho pracovné miesta v okrese, kraji s vybudovaním zberného dvora a sociálneho stacionára	2. Zabezpečiť rozvoj sociálnych služieb a dostupnosť kvalitného vzdelávania v obci prostredníctvom rekonštrukcie	3. Zabezpečiť dobudovanie chýbajúcej infraštruktúry v obci a bytov pre mladé
Špecifické ciele	1.1 Záujem samosprávy zapájať sa do vytvárania pracovných príležitostí cez ÚPSVaR SK	2.1. Rekonštrukcia priestorov pre vzdelávanie detí v materskej a základnej škole	3.1. Výstavba nájomných bytov, rekonštrukcia už existujúcej a dobudovanie ďalšej kanalizácie, rekonštrukcia cestných komunikácií
	1.2 Zníženie nezamestnanosti z dôvodu vybudovania zberného dvora a sociálneho stacionára	2.2. Modernizácia a zvýšenie kapacity materskej a základnej školy	3.2. Vysporiadanie pozemkov v obci za pomoci NP PVP a získania finančných prostriedkov

(Zdroj: Vlastné spracovanie, 2023)

Identifikácia priorít a oblastí, ktoré vyžadujú najväčšiu pozornosť a investície v obci.

Tabuľka 16: Prioritné oblasti a opatrenia

Prioritné oblasti a opatrenia		
PO 1 Infraštruktúra, bývanie	PO 2 Vzdelávanie	PO 3 Zamestnanosť
Nájomné byty	Sociálne služby	Sociálny podnik
Miestna komunikácia	Školstvo	Zamestnanosť
Kanalizácia	Voľný čas	Pracovné poradenstvo
Bývanie	Kultúra a osвета	Zberný dvor
	Prevenca	

(Zdroj: Vlastné spracovanie, 2023)

Stanovenie vízie, cieľov a priorít umožňuje efektívne plánovanie a realizáciu aktivít, ktoré zlepšia kvalitu života obyvateľov a zabezpečia udržateľný rozvoj obce. Strategická časť poskytuje jasnú a smerodajnú cestu pre rozvoj obce Vyšný Mirošov.

5 Programová časť – opatrenia a plánované projekty

Programová časť je konkrétnym vyjadrením toho, ako obec Vyšný Mirošov dosiahne svoje strategické ciele prostredníctvom konkrétnych opatrení a projektov. V tejto kapitole predstavíme konkrétne opatrenia a plánované projekty, ktoré si obce Vyšný Mirošov kladie za cieľ realizovať v nasledujúcom období. Tieto opatrenia a projekty sú zamerané na zlepšenie kvality života obyvateľov, podporu udržateľného rozvoja a ochranu životného prostredia.

5.1 Prierezové opatrenia

Prierezové opatrenia sú kroky, ktoré majú dopad naprieč viacerými oblasťami rozvoja obce Vyšný Mirošov. Tieto opatrenia podporujú dosiahnutie strategických cieľov tým, že prepájajú rôzne sektory a zaisťujú synergický efekt.

Tabuľka 17: Prioritné oblasti a prierezové opatrenia

Prioritné oblasti a prierezové opatrenia		
PO 1 Infraštruktúra, bývanie	PO 2 Vzdelávanie	PO 3 Zamestnanosť
Opatrenie 1.1 – Vysporiadanie pozemkov	Opatrenie 2.1 – Zlepšenie dostupnosti vzdelávania pre deti z obce	Opatrenie 3.1 – Sociálny podnik
Opatrenie 1.2 – Čerpanie finančných prostriedkov z fondov EU a Grantov	Opatrenie 2.2 – Modernizácia a zvyšovanie kapacít materskej a základnej školy	Opatrenie 3.2 – Zvýšenie zamestnanosti podporou podnikateľského prostredia
Opatrenie 1.3 – Výstavba kanalizácie	Opatrenie 2.3 – Získanie finančných prostriedkov z rôznych dotácií	Opatrenie 3.3 – Vybudovanie zberného dvora
Opatrenie 1.4 – Výstavba nájomných bytov		Opatrenie 3.4 – Poskytovanie pracovného poradenstva

(Zdroj: Vlastné spracovanie, 2023)

5.2 Plánované projekty na roky 2024 – 2030

Obec Vyšný Mirošov pripravuje sériu projektov, ktoré majú za cieľ zlepšiť kvalitu života obyvateľov, podporiť ekonomický rast, rozvíjať infraštruktúru a chrániť životné prostredie. Tieto projekty sú naplánované na obdobie rokov 2024 až 2030.

Tabuľka 18: Plánované projekty na roky 2024 - 2030

OBLASŤ	ZDROJ FINANCOVANIA
A. OBLASŤ BÝVANIA	
A. 1. Nájomné byty	ÚSVRK
A. 2. Vybudovanie kanalizácie	ÚSVRK
A. 3. Rekonštrukcia miestnej komunikácie	ÚSVRK
A. 4. Čistenie po záplave v osídlení MRK	DOTAČNÁ SCHÉMA / EŠ IF
A. 5. Skvalitnenie využívania športového ihriska - štvorkolka	VLASTNÉ ZDROJE / PSK
A. 6. Rekonštrukcia obecného úradu	PLÁN OBNOVY / EŠ IF
A. 7. Rekonštrukcia a vybavenie domu smútku	PLÁN OBNOVY / VLASTNÉ ZDROJE
A. 8. Rekonštrukcia hasičskej zbrojnice	PLÁN OBNOVY / VLASTNÉ ZDROJE
A. 9. Rekonštrukcia oplotenia obecného cintorína	PLÁN OBNOVY / VLASTNÉ ZDROJE
A. 10. Odstránenie čiernych skládok	ÚSVRK/ DOTAČNÁ SCHÉMA / EŠ IF
B. OBLASŤ VZDELÁVANIE	
B. 1. Rekonštrukcia MŠ a ZŠ	PLÁN OBNOVY / VLASTNÉ ZDROJE
B. 2. Rekonštrukcia detského ihriska	PLÁN OBNOVY / EŠ IF
B. 3. Oplotenie MŠ – Škôlkarský bezpečný raj	VLASTNÉ ZDROJE / MIN. FINANCIÍ / EŠ IF
B. 4. Festival tradičnej ľudovej kultúry	VLASTNÉ ZDROJE / KULTMINOR / EŠ IF
C. OBLASŤ ZAMESTNANIA	
C. 1. Zberný dvor	ÚSVRK / EŠ IF
C. 2. Národný projekt Rozvojové tímy I.	ÚSVRK / EŠ IF
C. 3. Sociálny podnik	ÚSVRK/ PLÁN OBNOVY / EŠ IF/ VLASTNÉ ZDROJE
C. 4. Centrum voľného času	ÚSVRK/ PLÁN OBNOVY / EŠ IF VLASTNÉ ZDROJE

(Zdroj: Vlastné spracovanie, 2024)

Tieto opatrenia a projekty sú navrhnuté tak, aby efektívne reagovali na potreby obyvateľov a prispeli k celkovému rozvoju obce Vyšný Mirošov.

6 Realizačná časť

Neodmysliteľným predpokladom pre úspešnú implementáciu PRO je administratívne zabezpečenie jeho realizácie a monitorovania. Za implementáciu monitorovanie opatrení PRO za ktorých realizáciu zodpovedá obec budú zodpovedné komisie obecného zastupiteľstva. Za opatrenia mimo kompetencie obce, zodpovedná stanovená organizácia.

Pri popise úloh jednotlivých partnerov pri realizácii projektu je dôležité jasne definovať, čo presne bude každý partner robiť a akú má zodpovednosť.

6.1 Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie realizácie RPO

Partnermi realizácie jednotlivých aktivít RPO v obci Vyšný Mirošov sú subjekty:

- verejnej správy – materská škola, základná škola, relevantné inštitúcie pre jednotlivé oblasti rozvoja obce (ÚPSVaR, Okresný úrad – odbor starostlivosti o ŽP, Spoločný stavebný úrad),
- spolupracujúce firmy a spoločnosti, s ktorými obec nadviaže zmluvný vzťah (na základe VO alebo priamym zadaním),
- vlastníci hnutel'ného i nehnuteľného majetku na území obce,
- spolupracujúce záujmové skupiny (DHZ, Pozemkové spoločenstvo Lesa Beskyd, Poľovnícke združenie KAMIANEC), občianske združenia (Romano Sastipen) s činnosťou, ktorú vykonávajú na území obce,
- poskytovatelia grantov, dotácií, darov.

Realizácia Rozvojového plánu obce Vyšný Mirošov začína po vypracovaní a schválení tohto dokumentu obecným zastupiteľstvom. Realizáciu zabezpečuje samospráva po celú dobu platnosti dokumentu v súčinnosti s ÚSVRK SR a rozvojovým tímom.

Obecné zastupiteľstvo

Obecné zastupiteľstvo vykonáva v súvislosti s RPO nasledovné činnosti:

- schvaľuje celý dokument Rozvojového plánu obce
- každoročne schvaľuje vyhodnotenie plnenia RPO

- schvaľuje spolufinancovanie jednotlivých projektov financovaných z doplnkových zdrojov financovania a z prostriedkov rozpočtu obce
- schvaľuje každoročne hodnotiace a monitorovacie správy
- rozhoduje o zmenách a aktualizácii RPO v spolupráci s ÚSVRK SR.

Starosta

Starosta vykonáva v súvislosti s RPO nasledovné činnosti:

- podpisuje uznesenie o schválení a aktualizácii RPO
- riadi proces realizácie RPO
- vykonáva uznesenia a zastupuje obec vo vzťahu k štátnym orgánom, k právnickým a fyzickým osobám
- spolupracuje s externými subjektmi
- zabezpečuje činnosti na úrovni jednotlivých projektov (príprava projektovej dokumentácie, príslušné povolenia, proces verejného obstarávania, dodávky služieb, tovarov a stavebných prác) a prípravu žiadostí o doplnkové zdroje financovania
- komunikuje s partnermi RPO, ktorými sú:
  - o na národnej úrovni s ÚSVRK SR
  - o na krajskej s VÚC
  - o na regionálnej úrovni s relevantné inštitúcie
  - o a na miestnej úrovni predovšetkým so vzdelávacími inštitúciami, spolkami, aktivistami.

Obecný úrad

Obecný úrad vykonáva v súvislosti s RPO nasledovné činnosti:

- zabezpečuje inštitucionálne a administratívne veci týkajúce sa plnenia RPO
- okrem prípadov, kedy budú žiadateľmi/prijímateľmi projektov iné subjekty v plnom rozsahu zabezpečuje (vykonáva) administratívu a procesy komunikácie, hodnotenia, monitorovania RPO.

6.2 Finančný plán

Finančná časť obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnu a organizačnú stránku realizácie programu rozvoja obce. Pri schvaľovaní financovania jednotlivých úloh, vyplývajúcich z aktivít, sa bude prihliadať na ich dôležitosť a dopad na hospodársky a sociálny rozvoj obce. Viaceré úlohy sa môžu realizovať v rámci

bežnej prevádzky samosprávy, mnohé však vyžadujú náročnejšie finančné a personálne zdroje a spoluprácu s inými subjektmi.

Tabuľka 19: Finančný plán

OBLASŤ	ROZPOČET
A. OBLASŤ BÝVANIA	
A. 1. Nájomné byty	4 500 000,00 €
A. 2. Vybudovanie čiastočnej kanalizácie	3 000 000,00 €
A. 3. Rekonštrukcia miestnej komunikácie	200 000,00 €
A. 4. Čistenie po záplave v osídlení MRK	22 000,00 €
A. 5. Skvalitnenie využívania športového ihriska - štvorkolka	20 000,00 €
A. 6. Rekonštrukcia obecného úradu	1 200 000,00 €
A. 7. Rekonštrukcia a vybavenie domu smútku	130 000,00 €
A. 8. Rekonštrukcia hasičskej zbrojnice	180 000,00 €
A. 9. Rekonštrukcia oplatenia obecného cintorína	40 000,00 €
A. 10. Odstránenie čiernych skládok	80 000,00 €
B. OBLASŤ VZDELÁVANIE	
B. 1. Rekonštrukcia MŠ a ZŠ	100 000,00 €
B. 2. Rekonštrukcia detského ihriska	18 000,00 €
B. 3. Oplotenie MŠ – Škôlkarský bezpečný raj	15 000,00 €
B. 4. Festival tradičnej ľudovej kultúry	5 000,00 €
C. OBLASŤ ZAMESTNANIA	
C. 1. Zberný dvor s technickým vybavením	700 000,00 €
C. 2. Národný projekt Rozvojové tímy I.	na rok 200 000,00 €
C. 3. Centrum voľného času, sociálny podnik	300 000,00 €
SPOLU	10 710 000,00 €

(Zdroj: Vlastné spracovanie, 2024)

7 Monitorovanie a hodnotenie

RPO Vyšný Mirošov je živým dokumentom. Jeho realizácia bude dôsledne sledovaná a monitorovaná. Jednotlivé opatrenia a úlohy budú realizované obcou Vyšný Mirošov, organizáciami zriadenými a založenými obcou, zaangažovanými aktérmi aktívnymi v obci, resp. v spolupráci s ďalšími organizáciami a inštitúciami.

Monitorovanie plnenia RPO Vyšný Mirošov bude stálym a dlhodobým procesom zameraným na sledovanie kvalitatívnych a kvantitatívnych zmien pomocou vybraných ukazovateľov, cieľom ktorého bude získavanie informácií o skutočnom plnení opatrení. Na základe výstupov monitorovania a hodnotenia je potrebné následne uskutočniť aktualizáciu strategických cieľov, opatrení a pod..

Monitorovanie a hodnotenie súvisí aj s analýzou a riadením rizík a komunikáciou s verejnosťou, ako „pravidelný odpočet“ a prezentácia dosiahnutých výsledkov. Monitoring umožňuje RPO vhodne aktualizovať (časovo a vecne), či uplatniť iný prístup a vychádza z Plánu hodnotenia a monitorovania.

Je dôležité uistiť sa, že vybrané aktivity a projekty skutočne prispievajú k riešeniu identifikovaných problémov a dosiahnutiu strategických cieľov.

Monitorovanie sa realizuje priebežne počas celého trvania platnosti RPO na úrovni plnenia jednotlivých aktivít v spolupráci s ÚSVRK sa aktualizuje v spolupráci RT/RK/OGA/CT.

Výstupom monitorovacieho procesu je súhrnná správa za každý uplynulý kalendárny rok stále k 31.5. nasledujúceho roka za predchádzajúci rok, ktorú schvaľuje obecné zastupiteľstvo. Cieľom monitorovania je získavanie informácií o skutočnom plnení aktivít, čo môže byť východiskom pre zmenu prípadného negatívneho vývoja, spôsobu realizácie, definovanie a prijatie nových či pozmenených opatrení.

Hodnotenie sa realizuje na úrovni celého RPO. Výstupy hodnotenia sú súčasťou súhrnnej správy, ktorú vypracováva rozvojový tím obce a predkladá vedeniu obce.

Záver

Rozvojový plán obce je strategický dokument, ktorý má za cieľ usmerňovať a riadiť rozvoj obce v nasledujúcom období. Jeho príprava vyžaduje dôkladnú analýzu súčasného stavu a identifikáciu prioritných oblastí pre zlepšenie kvality života obyvateľov. Na základe mapovania obce a analýzy vzdelania, zamestnanosti a bývania boli formulované kľúčové ciele a opatrenia.

Na spracovaní RPO bola nevyhnutná účasť verejnosti, aby požiadavky zahrnuté v tomto dokumente predstavovali čo najväčší záber potrieb, názorov a pripomienok všetkých obyvateľov obce. Aj preto sa na identifikáciu problémov v obci konalo komunitné fórum a tri fokusové skupiny, kde sa po prvom, úvodnom stretnutí postupne rozoberali témy bývania, vzdelávania, a zamestnanosti s prepojením na protirómsky rasizmus. Výsledkom týchto stretnutí bolo vypracovanie SWOT analýz za každú spomínanú oblasť s jej silnými a slabými stránkami, príležitosťami a ohrozeniami. Po dôkladnej analýze súčasného stavu sa prešlo k vytýčeniu najdôležitejších cieľov a priorit v obci vo vyššie spomínaných oblastiach záujmu a k sformulovaniu vízie obce Vyšný Mirošov do roku 2030. V programovej časti dokumentu, koncepčne a chronologicky nadväzujúcej na strategickú časť, došlo k zostaveniu najdôležitejších opatrení a projektov, ktoré majú za cieľ zabezpečiť realizáciu programu rozvoja obce. Realizačná časť projektu zahŕňa jeho inštitucionálne a organizačné zabezpečenie potrebné pre úspešné naplnenie cieľov RPO s podrobným popisom činností jednotlivých zložiek samosprávy obce Vyšný Mirošov. Dôležitou a nevyhnutnou súčasťou RPO je aj finančný plán, ktorý predstavuje investície a výdavky potrebné na podporu a rozvoj sledovaných oblastí.

Je nevyhnutné uviesť, že realizácia RPO bude priebežne monitorovaná a hodnotená počas celého obdobia trvania jeho platnosti, aby sa tak zaistila a preverila účinnosť jednotlivých opatrení vedúcich k dosiahnutiu vytýčených cieľov.

Veríme, že RPO bude odrazovým mostíkom pre budúci rast a prosperitu obce Vyšný Mirošov a výraznou mierou prispeje k naplneniu cieľov a vízií, zahrnutých v jeho obsahu. Ďakujeme všetkým, ktorí sa podieľali na jeho tvorbe, ako aj na jeho budúcej realizácii v súčinnosti samosprávy obce, ÚSVRK SR a NP RT I..

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

ŠOTTOVÁ Viera a kol., 2016. *Program rozvoja obce Skrabské na roky 2016-2022.*

LIGA, Andrej a kol., 2010: *Vyšný Mirošov.*

SODB, 2021 - *Sčítanie obyvateľov, domov a bytov k 2021.* Dostupné z:
<https://www.scitanie.sk/>

Stratégia, 2030. *Stratégia pre rovnosť, inklúziu a participáciu Rómov do roku 2030.* Dostupné z:
<https://romovia.vlada.gov.sk/strategie/strategia-pre-rovnost-inkluziu-a-participaciu-romov-do-roku-2030/?csrt=5192585116727383261>

KRONIKA Obce Vyšný Mirošov

ATLAS RÓMSKYCH KOMUNÍT 2013, 2019

<https://www.romovia.vlada.gov.sk/atlas-romskych-komunit/atlas-romskych-komunit-2013/>

<https://www.romovia.vlada.gov.sk/atlas-romskych-komunit/>

ÚDAJE Z EVIDENCIE OBYVATEĽSTVA V OBCI: REGOB

VLASTNÉ MAPOVANIE: 2023/2024

Internetové zdroje:

<https://www.vysnymirosov.sk/>

<https://www.romovia.vlada.gov.sk/>

https://www.upsvr.gov.sk/vt.html?page_id=240936

PRÍLOHY

Príloha č.1 Spracovatelia Rozvojového plánu obce Vyšný Mirošov 2024 – 2030

Spracovatelia rozvojového plánu obce Vyšný Mirošov		
p. č.	titul, meno a priezvisko, titul	Úloha, pozícia pri spracovaní dokumentu
1.	Michal Ferenc, Jarmila Patkaňová, Elene Cinová	spracovateľ mapovania
2.	Mgr. Ivana Jureková,	spracovateľ mapovania
3.	Jana Stešková	spracovateľ projektového portfólia
4.	Ing. Dominika Jurová, Ing. Mgr. Zuzana Sabolová Michaela Petraniková	spracovateľ ostatných častí dokumentu
6.	PhDr. Slavka Chovancová	facilitátor, konzultant, regionálny koordinátor
7.	Ing. Mgr. Zuzana Sabolová	pomocný facilitátor
8.	Mgr. Rastislav Zubaj	konzultant, člen cestujúceho tímu
9.	Mgr. Nicole Fuchsová	konzultant, odborný garant aktivít
10.	Mgr. Roman Huňák	konzultant, člen cestujúceho tímu

SCHVÁLENIE RPO OBECNÝM ZASTUPITEĽSTVOM

Tento Rozvojový plán obce vzniká v rámci národného projektu Rozvojové tímy I. z iniciatívy ÚV SR/ÚSVRK a členov Rozvojového tímu obce. Rozvojový plán obce je spracovaný komunitným tímom spôsobom so zapojením občanov celej sídelnej komunity vrátane občanov z MRK, zástupcov samosprávy, podnikateľov, občianskeho mimovládneho sektora a ďalších dôležitých aktérov obce príloha č. 1. Rozvojový plán obce vychádza z analýzy silných a slabých stránok obce, identifikovaných problémov, príležitosti a stanovenia priorít.

Počet stretnutí 3.

Z každého stretnutia bol vypracovaný zápis vrátane prezenčnej listiny.

Dokument bol riadne schválený dňa 22.06.2024, Uznesenie 24/2024

Za prijatie hlasovalo: 5

Proti prijatie hlasovalo: 0

Zdržali sa hlasovania: 0

Rozvojový plán obce je zverejnený na internetových stránkach obce.